

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De cupiditate q[...] fit in ca[...]bijs. Ser. CXX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

Bermo

CXX

phibete dñio. **L**uc. vi. **M**utuū da. ni. inde spe.
Ad h̄ fac c. cōsuluit. ex de vsu. Scđo sine dñij
trāslatiō pōc talis cōmissio fieri. s. q̄n tota res
missa rem iher i dñio comittet; p̄ lucz sp̄are
re de re sua; q̄ pecunia v el alia res cōmissa. sic
p̄mitit aliquid suo v el mistro q̄ negotiāt de re
bus dñi ad eius vīlūtate. z p̄ q̄ns q̄d excrescit
sorti sic rei. p̄rie iusto rūlo possidet. nec est sitē
de mutuo z de cōmiso: q̄ i mutuo pecūnia stat
in piclo illiq̄ q̄ es accipit. no sic aut i pecūnia q̄ cō
missa est; q̄ stat piclo comittēt. Jō de tali pe
cunia p̄ lecite sp̄are lucz. op̄z tñ q̄ rotā pecūnia
cōmissa sitq; si pri cōmissa eet; z p̄ no: s̄zmu
tuo data polbz ee viciū vture. Si ei aliq̄ p̄mit
tit alicui e. ita q̄ mutuet ei medieratē t̄ alia me
dieratē reuer dñio suo: ita q̄ iste cui p̄mittit de
beat de illa negotiari ad lucz: tūc tali lucz. vñ
cū vture bz. q̄ sp̄at nō solū ex re cōmissa: bz et
et mutuo dara. Et iō ex mutui adiectōe i toto
z̄cu viciū gnat. Sīc enī in logica locutio iudi
cas falsa. p̄ falsam adiectōez. Iz direcētēt vī
rātē. sīc si dicat hō yolās est aīal. ita i moralib⁹
iudicat actio viciosa q̄n vicio cōmissee. sic est
in p̄posito. Sīc sū obviat: q̄ zsi i cōmissiōe
aliaz rez q̄ de se parit̄ fructū: vt est ager z vi
nea/ p̄ sp̄are aliqd: enī i cōmissiōe pecūnia q̄ de se
nllz fructū parit̄/ n̄ vñ aliqd posse sp̄are: n̄ spa
ri si accepit vñ iusto titulo posse reteneri: q̄ ḡtis
n̄ dāt: ne labori p̄prio redit̄/ nec p̄ alia rē p̄
priā p̄pset. p̄pce vñ simpli in iusto possideri.
Ad h̄ dōm ē i tali cōmissiōe pecūnia nō p̄t pe
cunia imediat: bz maḡ ex h̄ regit q̄ q̄s nego
ciat emēdo vel vendēdo. Et iō cal excrescia
ueri maḡ est d̄erebz q̄ p̄missaz pecūnia iusta
cōmucatio acq̄site st̄: bz sit ex p̄re pecunie iam
cōmisse. Hec Alex. lō. Sic ḡ p̄z ex p̄missis de
mutuo palliato: quō mutuū v slūrariū q̄d upl̄
palliat̄ pōr: vlez i z̄cu empr̄tiōis z vediōtis: i
z̄cu locatiōis: i z̄cu societ̄as: z i z̄cu cōmissiōis
cū casib⁹ z q̄nib⁹ anexis qd sit i talib⁹ sen
tendū. Rogem̄ḡ dēū vt ap̄iat ocl̄os sc̄elligēz
et n̄c q̄tūs bz palliat̄ malicia z abf̄cōdīca p̄
apiam̄: z p̄f̄ dēū illā detestemur: q̄ est bñdī
rus in secula. Amen.

videlicet *Quo* *sint inuenta*
Quo *sint necessaria*,
Quo *sint licita*

Croci sideradū est quō cibā sunt inuēta.
Ars em̄ capsoria fm̄ phm̄. j. polir. casu & foru.
na forse p̄m̄ c̄ est inuēta; sed demū p̄ exp̄ienciam
aristotelis ē fc̄. Solz ei nūm̄ismati regioe pp̄a psoria in
pl̄ valere q̄ in aliena; accidit ḡ force q̄sdaz b̄re uentra est
nūm̄ismata q̄ nō multū app̄ciabat in regione casu & for-
sua eo q̄ nō app̄ciabat in regioni illi. Illis ḡ casu tunica
su uenientib⁹ cū eis ad alias regioes in p̄cipiū.

erat accedit eos p. nūmis matibz illis pl. recipe
qz valerēt in regiomibz suis, z vidētes inde hīc
lucp arte cāpsoria sē vſi. Et tñ mō hec ars origi-
nem sup̄fir. Demū p̄siderātes boies q̄ nūmis/
mata i aliqbz pribz plus valerēt / z meli⁹ expens⁹
derent, p̄e lucp in inueniū / mittebāt vel porta-
ban illa, z sic p̄e p̄suendinē in artificiale exer-
citūbz queriū est. **C**redo p̄siderādū est: quō
ars cāpsoria sit necaria. Necesse c̄ est ab eo cōf-

Campid res se ne cessarij.

Objetos

Bene

De cupiditate q̄ sit in cābījs. Ser. CXX.
Sedix oīm maloꝝ
Est cupiditas. i. ad Tim. i. In p̄ce. ser.
Bino. audīsſi quō vſura cōmīti pōe in
mutuo p̄llatiō q̄d rūpli; vīc in emprōe z vē
dīcīōe: in locatōe: in societate: z i cōmīſsōe cū
certi casib⁹ z q̄nib⁹ annexis. Nūc p̄m̄ videās
q̄ mala op̄er̄ ipa cupiditas oīm maloꝝ radiū i
cābījs: in q̄b⁹ mltipliſt̄ reḡt cupiditas z q̄rit oē
cultare vſuras. Pro grā Bue. Ra. oīm. malo.
est cu. vbi s. Circa la dicta in p̄ce. ser. est no
tandū q̄ tria se ḡna cābīoꝝ. Pro s̄ qdā artiſ
ficialia. Sed oīdā realia. Tercio q̄dam casua
lia. de q̄b⁹ p̄ ordīne vīdeās erit. (derāda)
Cro s̄ cābīa artificalia: circa q̄ tria se cōſ

Quo sint inuenta
videlicz Quo sint necessaria.
Quo sint licita
Prius considerandum est quo cibis sunt inuenta.
Bis enim capsoria sum p̄m. i. polit. casu et foru- A
na forte p̄m t̄ est inuenta; sed demum p̄ experientia Aris cam-
artificialē. Solz ei nūmisimata regio, p̄p̄ psoria in-
pl̄ valere q̄ in aliena: accidit q̄ forte q̄sdas h̄c uenta est
nūmisimata q̄ nō multū appetiabat in regione casu et fo-
suco q̄ nō essent propria regioni illi. Illis ḡca/ tunā,
su venientibz cū eis ad alias regiōes in q̄b p̄p̄
erat: accidit eos p̄ nūmisimatis illis pl̄ recipere
q̄ valeret in regionibz suis. vidēces inde h̄c
lucr̄ arre capsoria se vñ. Et tñ in hoc ars origi-
nem sup̄sist. Demum considerates boies q̄ nūmisimata
aliq̄ p̄tibz plus valeret: et melius expen-
derent p̄p̄ lucr̄ in inuentu/ microbat vel pora-
bant illa, et sic p̄p̄ sueritudine in artificiale exer-
citū uersuſ est. **S**ecundū considerandum est: quo
ars capsoria sit necaria. Necesse ci est h̄c capsō
res i diuersi regiōibz. Pr̄io p̄p̄ nūmisimatu di- Lamplo
uersitate. Secundo p̄p̄ p̄egrinatioꝝ circūcūtes di- resse nez
uersas regiōes. Tertio p̄p̄ comūratōes et rez si-
ue nūmisimatu vñsum: cū in diuersa loca remo-
tares et qñq̄ ēt de narī ad p̄mūratoꝝ portari
nō p̄n̄: s̄ capsor p̄ cibis tali necari subuenient
re pōt. **T**ertio considerandum est quo ars capsō
ria sit licita. Unū p̄mutatio ars capsoria est lici-
ta maxie p̄p̄ q̄tuor. Pr̄io q̄ nō h̄z mutui rōes
eo q̄ p̄p̄ dilatōes et p̄is nō sp̄at lucr̄. Secundo: q̄a
capsori sp̄cie vel nuero nō reddit sors eadē: co-
q̄ tribuit monera vñi gñis et recipit alteriꝝ. pu-
ta dat grossos vel den. et recipit flor. dar flor. et
recipit ducas. et de p̄sibz. Tertio insuper sum
arch. cuij. q. iii. c. i. sup̄ glo. nō p̄ dici emperio vñ
vēditio p̄p̄ loquēdo: q̄ emperio et vēditio p̄p̄
p̄sist in appetibilito rebz q̄z p̄cia nūmisimata
te mēsurant. s̄ b̄ gen̄fie in sola p̄mutatioꝝ nū-
misimata diuersorū genetꝝ. p̄p̄ ea nō est emperio
vñ vēditio: s̄ simpl̄ p̄mutatio dici pr̄: et licite.
nisi cibierēs de diuersi gñibz nūmisimata cari-
stia inducere inēdat. **Q**uarto s̄up̄ et n̄ inde
bitur p̄tac qdā h̄ licere rōe inēsse. vñc p̄p̄ labo-
res et expēlās salariorū p̄fessionū et filiū q̄ capsor
subiit p̄p̄ h̄c arte: q̄prop̄ ex ea viuer p̄. vñ. i.
Lop̄. ex. dc ap̄lo. Quid militat suis stipendij vñ
q̄: q. d. nō licita ḡ s̄ cibis ista dñmō cū obito
moderamine fiant: et discreta suscipiat lucr̄.
Circā hec cibis ponat aliq̄ casus dubitabi-
les. **P**rimū casus est de illo q̄ dat mareā argēti
p̄ alia marca argēti certo tpe et fmito soluēda
et recipiēda: dubitabit an sic visura: Dom̄ q̄ ad h̄
et siles casus p̄t renderi sum distincōes sup̄ positi
cam ser. ex. D. Et idē iudicium est qñ dat sp̄s p̄
specie: pura frumentū p̄ frumento: vñmū p̄ vino et
b̄. Secundū casus est de illo q̄bz pecunia sp̄ciale
q̄a timer precio tempore furdore minorari iuxta
dominiꝝ ordinationes / siue cūlūratiꝝ et regiꝝ
minuz sanctiones. Et ideo proper h̄c timore
non vult dare mutuo pecunia suā nisi in eccl̄

De triplici genere cambiorum.

Primo restituas sibi in quo est, cum ab eo mutuo dat. Terci gressus, quod a bis argentes grossos quod nunc valente. V. solidos cum dividio; et timet quod futuro tempore maiorum auctoritate reducat ad quinque, quod pro facio mutuo et diminutio primum tpe et termino sequenti non vult recipere numero tot grossos quod ipse tpe mutui dedit: quibusdam videtur quod talis usuram committit. Sed Berinus, verius hunc casum licet esse triplici ratione quod alio est in mutuo spare lucrum: et aliud est virtus sui dani. Primum quod non potest fieri sine iniuria de causa quod tale lucrum prohibetur est ut per primum et per decimam. Nec erit sine iniuria primi, cum mutuus debet dare gratiam. Qui autem dani suum usurat, nec deo in iniuria facit: cum hoc nulla lege prohibitur sit: nec proximo fit iniuria cum est non ledat proximum: sed suum cuiusdam dani. I. Proposito est casu magis quam mutuus dani usurare, quod lucrum habet. Secunda ratio est: quod debitor non minus recipie mutuariis tpe quam reddere tenet, et tpe quam mutuus ab eo receptum est: quod tamen valebat tantum reddere tenet. Nec est ipsius erat grossos minus valutus quam valeretur tpe quod datur se mutuo: cum minoratio talis pecuniae non accidit dilatatio epis: sed ex voluntate ipsius legislatoris. Tertia ratio est: quod debitor pecuniae non accepit vel querit eam usque ad tempus quod visum est valutum et minus: sed ut eo vice regat: vel saltus vel possit tpe isto quod habebat valorem sumum.

D Combinatio realia.

No regula
la generalis.

Cum secundo videtur est de cambiorum realibus: et quod tripliciter variante, quod tamen realia dici possunt: quod utrumque minus realis deducuntur. Ad cuius intelligentiam adiungendam est: quod si per primum est his quod datur se terno. Et ubi nulla intuentur ratione mutui: ibi est: est aliud ab usuraria. Ut per generali regulae tenetur est: quod quantum ad alio recipit milles illi dabo nisi tpe solutio nis vel redditio accepit: non comitemt usuram aliud lucrando ratione talis accepit. Pro hac regula declarada notandum est: quod in his cambiorum rebus tripliciter potest interuenire lucrum.

Ratione custodie
Videlicet Ratione partie
Ratione monete

Primo ratione custodie vel depositi: ut pueras si sunt in pectore et labore depositariis de una causa in aliis mercatorum cum primum lucro depositum vel ei equales reddit. Ut cum epis aut aliis per gestas romanae depositis in venetiis mille ducatos aliqui mercatorum habent tabulam pecuniae romae: et ibi recipit ab eo duces. Et ut prefatos mille ducatos reddat sibi ratione indecens. In tali casu lucrum non sit usuraria: tamen secundum quod est turpe seu indecens lucrum: et maxime propter duo. Primo: quod mercator iste absque piculo et absque expensis: et est sine depositariis labore facit eos epo aut alii in romam dari. Secundo: quod antequam reddat eos potest ex traditio in venetiis mercari aucti lucrari: non enim ut dixi est ibi usuraria: cum ipso nihil mutuauerit epo aucti: nec ad restituendum illo tempore. Et secundum quod est obligatio: est quod vere fuisse epo in aliquo equaliter: quod ut per fecerit absque suo piculo et labore: ut pueras indecens talis lucrum non potest esse similius iniustitia: immo potius quodammodo equaliter.

Turpe
sunt inde
cess lucrum

Dicit enim berinus, credo autem salvo iudicio meliori: quoniam tali cambiamenti quod de hoc facit arte imminenter circa haec arrer expense pensionum / opaz / salarioz / ac discipulorum. Insurgit pectus et labores: sed plerique talibus contingere solet: quod ex his cambiis potest sumere moderatus lucrum: et magis ratione infeste sic in eis beneficiis procedebit dicitur est. Secunda autem de eo quod hanc non exercet arte: nec per hoc operem imminenter sibi placitum: neque inde labores vel expensas ex quo ratione infeste possit inde lucrum habere. Et secundum hoc sententiam dicitur est prima opinione. Nam enim Bal. extra de plus peti. in. c. l. Pono casum quod nunc capitulo c. p. recte mihi parvissimum dare facit: talis quod est secundum licet us est ure gentium: et ne cari et munitionis nulli ratione eo quod campiorum subiecte pectus via et dana nuntioz. ut non. ff. de nau. fenore. l. pectus. et ff. de ac. et ob. L. traiectio. H. de illo. Et de ver. ob. l. quod romae. H. calumno. Etsi aliquid plus lucras ipsi campiorum ex iusticia et licite lucrum sumit: et industria accedit rei licite. ut non. ff. ad leges falsae. l. si heres. ut pectus licet est nunc erant. p. pacisci quod reddantur. ix. em. quod sorte minuere non est peccatum / augere aut sic. Et est terrus. no. ff. si cer. pe. I. rogasti. H. si tibi.

Secundum in talibus cambiis potest interuenire lucrum ratione pite. de quo ponantur duo casus. In primo potest influire lucrum ex parte dantis: secundum ex parte recipientis. Primo ex parte dantis: ubi grata plus enim valet floren. Seneca. Senus quod alibi. Et Florentia sicut milles florentini. Et similiter ducatur Venetia. et romanum Rome. Sicut non plus valet Nurnbergi aut in reno: immo para. flore. ren. et vienne. et sic de consiliis. Proprietas sicut pura et sola cambiis ratione. ut per moneta plus valet in propria patria: quam in aliena interueniat lucrum: non cadit ibi usuraria. ubi grata: Si quis ultramontanus mille venetos ducatos intendebat ferre venetias: et ibi causas habere seu expeditare eos: et inuenies in patria sua camporum habent tabulam cambiis in circulo Venetiarum sibi tradat eos tanquam cambiis illos Venetios: ac persequens ad foro cambiis Venetiarum: tunc si nihil aliud hic intendit: non est ibi usuraria: licet plus pateretur ducatur veneri valeant Venetios: quam alibi ubi traditio eos. Veritatem si ex hoc quod diversi caros pateretur plus tradidit ultra montes quam recipiat in venetiis / cambiis eorum intendere aliquid lucrum acquerere: tunc potest traditio inducere mutu rationem: et est ibi usuraria. Secundum potest influire lucrum ex parte recipientis: et tunc solet fieri cambiis alio modo. ut dicatur cambiis per transactos. ubi grata. Florentia existens in dico pannum venetum: do tibi centum vel mille floren. et tu in venetiis per litteras tuas facias nubilis consignare centum ducatos venetos. licet enim tu inde lucreris: tamen ratione lucrum licitus est. Tum quia est quodammodo quartio numismatis ad numismata: nec ratione pectus cum que de se fructuum non parit: sed ratione patre superuenient lucrum: Tum quia est ad utilitatem veriusque partis. Neque enim sine rati cambiis mercantie possente exerceri: Tum ratione interesset ne supra de expensis ratione custodie dictum est.

Lux in
tervenire
potest ratione
partis.

Lam
casus

Zucrum
invenis
re p̄t rōe
monete

Sertio in p̄dicē cambijos p̄t lucrū invenit
re rōe monete sūt nēpe monere seu numismata
ta qdā q nō tñ i xpria patria sed qst vbiqz ma-
tore babet cursū t̄ valore qz alie mltē. vt p̄t de-
ducas venetijs t̄ de boligino antiqz t̄ hmōi.
Insup eadē numismata q̄ tali majori p̄cio se:
addux magi vna patria qz falsa currū t̄ caro
eximant. Si qz ḡ tradit mille flor. florētinos
alicui vltra mōtes: vt sibi cetera mōtes reddat
pecunia p̄ualētio: aut totidē florētini florent i
terra vbi pl̄ valent. vslurā cōmitit. Idē vide
esse si qz wienne aut bude i regno hung. trade-
ret alicui c. flor. reū. vel pl̄os ve totidē sibi resti-
tueret para. v̄l Nurübergervbi pl̄ valer: vslurā
cōmitit. Sz pone q̄ alijs pecunia mu-
tuer ad certū eminū receperū alteri ḡnis mo-
netā aut auz v̄l argenti v̄l alia specie/nūqd
vslurā cōmitit. Ad h̄ ē dicendū fm Hoff. t̄ bo-
stic. q̄ si h̄ iō facit ī exēmatiōe lucrē vslura
riō est. si c̄ bi q̄ dūdīnus ī dūdīnas mutuarelo
lēt hāc vslurā exērabiliorē oībū iudicat. Hōlti.
vīz qīcūqz sub specie venditōis v̄l comutat
onis. vel alteri licet p̄t vleſt t̄ subornet: cū
excedat cērēstā vslurā. Et qdīcūqz nomē ipo-
nāt exēdū fraudulēter t̄ mala ientidē fieri aliquād
sorti accidit. vslura ē. q̄ vslurā. Et. xiiij. q.
iii. pl̄eriqz. Nā fm Alex. lō. dicendū ē. q̄ ille qui
mutuat pecunia receperū alii ḡnis
ad certū eminū peccat si rōe emini vult h̄tē p̄e
cunia quā pbabilis credit ampli valuturā in
emino dato. q̄ sit pecunia quā ipē d̄dit sperat
em̄ exēscētā. p̄t ipis dilatōe. Pōt etiā cir/
ca h̄ fieri distincōe q̄ sup̄ posita ē. ser. xv. R.

H Pone etiā casū: q̄ Pet̄ exēs ianua emit a
Martino turonē fes recipiēdos i frācia i libo
nūdīnus: q̄rī nūqd licet. Dicendū fm Alex. lō.
q̄ si emens pl̄ v̄l min⁹ dat p̄t ipis dilatōe:
vel q̄r pl̄ v̄l min⁹ dimittit pecunia suā vendē
ti vel p̄mitēti dare euron. in frācia. reputa si
vslurā ad nūdīnas sūt tres mēses/minus dabit
emens p. x. lib. euron. q̄ si cēnt tñ duo. p̄t
tūc licet nō ē. t̄ marie si pecunia in emino reci-
piēda plus valuturā pbabilis credere: v̄l si sic
emens cōt̄ lucraret. Hoc autē posito videſt esse
mutuū indēctū. reputa si q̄s dat min⁹ pbabi-
lis receptorū pl̄ i emino. Sz si esset dubiū pbabi-
lis vel cōt̄ accideret rōne dubiū p̄t excula-
re. Hec de cambijos realib. Nūc qñr etiā
videſt erit de cambijos/casualib. et fortuitis: q̄
sīca a qbusdā vocant. Et a qbusdā noīant cas-
bia grossoz. Celebant aut̄ tali mō. Nā cū in-
digēa florēt. x. lib. grossoz. ibi recipio p̄ illis a
campoz.e. sex flor. aut plus vel min⁹ fm qd
tūc florēt etalia cambia currūt. i. fm q̄ ibi ya-
lerent. x. grossoz libe. Demū ad vñū mensem
teneoz sibi restituere tātū qñetū ifra. x. dies cōs-
pūrādos a die celebrati p̄t race valedūt. x. lib.
grossoz i ciuitate venetijs: q̄ quidē aliquān pl̄
valēt q̄ receptorū sit a me/ aliquān aut̄ min⁹ p̄t
ea campoz aliquān p̄t: aliquān tñ lucrat. licet cōt̄

inde recipiat lucrū. tō cambia ista exēcent acq̄
frequētā: talis qdē p̄tus oīno illiciē ē. P̄to
q̄z ē p̄tus mutuū. Sēdo q̄ sperat lucrū numi.
Tertio q̄z cū dāno p̄xi. P̄to: q̄z est p̄tus mutuū
cū ientidē recipiēdi vltra sortē ad mēscm qd̄ p̄
hibitiū est. si c̄ lati sup̄ dictuz est ser. xv. a. b. c.
Nec obstat q̄ p̄dicē libre grossoz qñcū valē
min⁹: q̄z interio mutuās est ex tali mutuo h̄tē
lucrū. p̄t p̄sea dubia t̄ picula i vslura v̄tqz nō exē-
cusane ve p̄t c̄ de vslurā. i. c. na. Sēdo aūt̄ illici-
tus ē: q̄z sp̄at lucrū numi d̄ q̄ nullū p̄t egredi
lucrū ve p̄t. lxxvii. di. Eūcēs. Tertio aut̄ ē il-
liciē: q̄z cū dāmo p̄xi sez recipiēt pecunia ad
cambijos: cū expiētā testē q̄ mīgra ē oīm. de elec-
t. in. c. q̄z sit. talia cābū sint bodieris t̄p̄bū subj-
mersio t̄ destruciō oīm ciuitū q̄ clā cābū fre-
quētare. p̄banū. Et p̄dicēt sāt̄ patere p̄t: qñ ab
vslura i p̄tū excūlar dubiū vel piculū: t̄ qñ est
mutuū palliatū: nec n̄ qñ liceat cābū: ve a m̄l̄
tiplicibz laq̄s zocculūs t̄s dīq̄s p̄tū vslurātōz
salut cuadere possim⁹. qd̄ nob̄ p̄st. dignet d. ic

De p̄tacibz in materia socidaꝝ
in animalibz magnis et minūciis.

Sermo. CXXI.

R̄ Adix oīm maloz

Rest cupiditas. i. Tñm. vi. In p̄cedēt
fmōe audist̄ de triplici ḡne cambio/
rū. Et de q̄libet. qñ sit lictū v̄l illiciē aut̄ vslu-
rātō. vīz de cambio artificiali/reali t̄ casuali
Nūc qñr videſt erit de p̄tibz i materia succi-
daz. q̄ ml̄tipl̄r diuersificant̄: t̄ qñ liceat v̄l illici-
te tales p̄tibz fieri p̄tigat. Ut sic itez eradicet
radiz oīz maloz ipa cupiditas. Pro grā Ave
maria. Radix oīz maloz ē cupiditas vbi s.
Pro videſt̄ est. qd̄ sit Socida. Pro q̄ est
notandū: q̄ socida est qdām societas in p̄tū
animali. Ad hāc aut̄ sociddā duo p̄currūt: vīz da qd̄ sit
societas t̄ locatio: q̄ ex his duobz p̄tibz socid-
da cōposita est. Prop̄p̄ea q̄ vult discernere qñ
socida sit licta vel nō duo dī p̄tiderare. P̄to
id qd̄ ē formale i vera societas pecunie apposi-
te: q̄ vīz ille q̄ mutuat pecunia mercatori ad
verā societas t̄enēt i se piculū fortuitū recine-
re. Sēdo p̄tiderare dī illō qd̄ ē formale i ipa
locatiōe: q̄r locans etiā t̄enēt i se piculū casua-
le ip̄s rei locare. Si qñr i socida apud eū dan-
tē remanet fortuitū piculū t̄cibz nō est vslura
sz. si ista p̄cebit posse ē iniustitia ex veraqz
p̄tēt marie ex p̄tēt ip̄s socida danc̄. Sēdo
est notandū: q̄ qñcūqz i socida t̄ in alijs p̄tū
bus mutui ratio cōmīscet: si rōne mutui fiat i
illis potior p̄titor̄ p̄titor̄ q̄z mutuat̄ ab illo:
sem̄ p̄tēt est ibi vslura p̄ qnto ob rōne mutu-
tui veri vel i cōptatiū sit potior p̄titor̄ p̄titor̄
ris. Et ex h̄ p̄tēt lata ianua ad casus m̄l̄ros vslu-
rarios tam sociddaz q̄z alioz p̄tū discēn-
dos t̄ ad eoz mercatoriēs. p̄tēt variā cōmīctio
ne eoz cū cereris p̄tibz dissoluēdol t̄ enodādos

21